

Lövsättranytt

Medlemstidning
Oktober - November 2011

I detta nummer
• Räddningshundsutbildning

Lillis räddar världen

Räddningshundsutbildning

Stockholmsdistriktet våren 2011

- Räddningshundens främsta uppgift är att med hjälp av sitt välutvecklade luktsinne söka rätt på försvunna personer. Räddningsarbetet ställer stora krav på att hunden accepterar besvärliga miljöer med bland annat lösa underlag, höga höjder, rök, buller och eld. Hunden tränas att söka av stora områden för att hitta saknade personer.

Hundens ras har ingen betydelse, även blandraser är välkomna. Det viktiga är att hund och förare har rätt kvaliteter.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) är den myndighet som ansvarar för krisberedskapen i vårt land. Frivilliga försvarsorganisationer som till exempel SBK är viktiga resurser. Bruks-hundklubben har fått uppdraget att utbilda räddningshundar.

Var kan en utbildad räddningshund göra nytta?

MSB har beredskap för internationella insatser med sök- och räddningsstyrkan SWIFT. Här kan hundarna göra insatser i skarpa lägen utomlands. Under åren har SWIFT gjort insatser efter jordbävningar i Turkiet och Algeriet, där hundarna ställs inför miljöer och problem som vida överstiger dem vi har i Sverige.

Polisen.

Flera räddningshundsekipage har

ett nära samarbete med polisen och kan bistå myndigheten vid sök efter försvunna personer.

Sjöräddningssällskapet (SSRS).

SSRS samarbetar med räddningshundsekipage när det gäller sök i kutsområden och skärgårdar.

Fjällräddningen.

Fjällräddningshund eller lavinhund, är kontrakterad av polisen och hör oftast till en skoterburen fjällräddningsgrupp.

Frivilliga resursgrupper (FRG).

FRG är en kommunal resurs och består av personer med olika kompetenser bland annat räddningshundar. Gruppens uppgift är att finnas tillhands vid till exempel en större olycka.

FRÅN VANLIG HUND TILL RÄDDNINGSHUND

För att din ska klara av utbildningen till Räddningshund krävs särskilda egenskaper, som stort intresse för främmande personer, stor arbetslust, samt att den inte påverkas av besvärliga miljöer, eld, buller eller skott.

Vad får din hund lära sig?

Under utbildningen får hunden lära sig att klara av och arbeta i alla slags miljöer. Det kan vara rasmassor och bråte, industriområden, byggnader samt givetvis skogsterräng.

Vad får du själv lära dig?

Du kommer att lära dig mycket om hund, framför allt om din egen hund, hundträning. Första hjälpen för både människa och hund, orientering, söktaktik och mycket mer.

Nationell eller internationell

Efter godkänt slutprov är du och din hund klara för att börja samarbeta med Polisen, SSRS, FRG eller

Fjällräddningen. Beroende på var du bor kan du ha möjlighet att gå vidare till Räddningshundsförarutbildning och internationella SWIFT.

Tjänstehundscertifikat

Efter genomförd utbildning får du en utbildningspremie och din hund får Tjänstehundscertifikat.

Funktionskontroller

För att säkerställa fortsatt hög kvalitet ska alla Räddningshundsekipage genomföra funktionskontroller varje år.

THE INTERNATIONAL RESCUE DOG ORGANI- SATION (IRO)

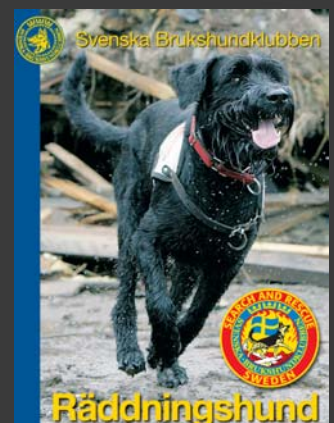
IRO är en världsomspännande organisation för alla nationella räddningshundsorganisationer och bildades i Stockholm 1993.

IPO-R

För att få ett internationellt likformig utbildnings- och provform har IRO utarbetat regler för IPO-R.

Vilket alltså står för Internationell Prövningsordning - Räddningshund. IPO-R är en form av officiella bruksprov som har blivit populära i hela Europa och man kan starta i grenarna spår, ytsök eller ruinsök.

- ur SBK:s informationsbroschyr om Räddningshund.

- Att träna upp sin hund till Räddningshund är absolut en av de största utmaningarna för en hundförare.

Tjänstehundar är något som jag länge har varit road av. Trogna Pass På läsare kanske minns artiklar om polismyndighetens Lämplighetstester och deras hundar i tjänst. Andra tjänstehundsekipage som gör en enorm samhällsnytta är Tullverkets narkotikasökhundar och förare som denna tidning skrivit utförligt om i ett flertal artiklar.

När Stockholmsdistriktet varen 2011 erbjöd en "Prova på räddningshundskurs" under fyra söndagskvällar, tog nyfiken överhanden och jag anmälde min unga schäferetik Ulva samt både matte och husse för att vi alla skulle få chansen att lära oss mer om "Räddningshundar" och vad som krävs av både dem och förarna för att bli godkända.

Kraven är stenhårda och många faller ifrån under utbildningens gång, kanske på grund av tidsbrist, men också för att det är bara de allra mest lämpliga ekipagen som består både delprov och slutprov.

Rädda världen! Eller Nynäshamn tur och retur.

Första "prova-på-dagen" var förlagd till ett gammalt övergivet kalkbruk utanför Nynäshamn. En fantastisk gammal bruksmiljö som säkert skulle kunna berätta många historier om vad som hänt under årtiondena. Intresset för den här kursen hade varit så stort att man varit tvungen att sätta stopp vid tretio ekipage. När vi alla väl är samlade och avprickade så får vi lite kort information av Mona Brantlind som är utbildningsansvarig och själv har hållit på i många år med Räddningshundar. Denna första dag vill instruktörerna titta på alla hundarna i

fyra olika grupper, men där alla hundarna ska gå igenom alla momenten,

- **Miljö**
- **Lek/belöning**
- **Lydnad och hantering**
- **Vindmarkering** första övningen!

Miljö.

En räddningshund kommer med största sannolikhet att i ett skarpt läge arbeta i rasmassor och bråte, behöva kunna hoppa upp balansera och koordinera sina rörelser. Ska den ut och leta efter försvunna personer i svårtillgängliga områden behöver den kunna arbeta självständigt och med gott självförtroende men samtidigt uppmärksam och med tillit till sin förare. Det är som sagt ett ekipage som utbildas. Under utbildning och träning lägger man därför stor vikt vid att hunden tränar på att klara av alla olika slags miljöer. Inne på kalkbrukets område fanns det gott om miljöträningstillfällen både inom- och utomhus. Det krävs erfarna och påhittiga instruktörer som ser möjligheterna.

Det här är något som du alltid kan träna och aktivera din hund med under vardagspromenaden med till exempel balansträning på stockar och stenar. Gallertrappor, rullstolsramper, åka hiss, gå ned i tunnelbanan (svårt om man bor i Burträsk), parkeringsgarage. Rusa inte på för att få resultat, låt hunden själv få känna sig fram men med ditt stöd. Du kommer snabbt att märka hur din hund blir djärvare och modigare i takt med att självförtroendet byggs på. Den här typen av träning mår alla hundar bra av, inte bara blivande räddningshundar och kom ihåg att det är bara din egen fantasi som sätter stopp för vad ni tillsammans kan hitta på som aktivering och träning.

Lek och belöning.

Hur väl känner du din hund? Vet du vad han vill ha i lön för att arbeta för dig? Sant är ju att hundar tycker om lönsamma affärer och vem gör inte det? De hundar som är lämpliga att påbörja utbildning till Räddningshundar

måste ju givetvis ha en rejäl motor och en stor portion arbetsvilja. Men de förväntar sig också en bra belöning för utfört arbete. Förväntan om den kommande belöningen är det som driver hundens motor att arbeta vidare.

Men vilken typ av belöning passar just din hund bäst i en specifik situation? Godis? Lek och kamp? Beröm och en klapp? Vet du det? Hur väl känner du din egen hund?

Ett tjugotal leksaker låg framme hos instruktören men innan leken satte igång skulle föraren tala om vilken eller vilka belöningar/leksaker som han eller hon trodde att hunden skulle välja. I den grupp som vi var med var det i alla fall helt klart att alla förarna kände sina hundar väl och utan tvekan kunde peka ut den belöning som skulle trigga hunden mest!

En annan boll, eller leksak än hundens "favvo-grej" kunde till synes vara av noll och intet värde. Som sagt, vet du vad din hund vill ha i lön för att arbeta för dig? Om du inte är säker så ta reda på det tillsammans med din fyrbente vän. All er träning kan bli så mycket lättare om du lyckas höja din hunds motivation ytterligare ett steg eller två!

Min egen hund? Hon gillar nästan bara en kongaboll i snöre! Den är värd hur mycket som helst, mer än en näve köttbullar. Men som sagt, det gäller att använda rätt belöningsform vid rätt tillfälle.

Lydnad och hantering.

- Någon dj-kl ordning måste det vara på Myndighetens hundar, sa Tullverkets Jörgen Thynell i våras. Samma sak gäller givetvis för blivande Räddningshundar. Det krävs ingen elitlydnad, men ordning och reda och att man som förare har en fungerande kommunikation med sin hund. Den ska kunna sitta kvar, komma på inkallning, klara av hundmöten utan stök, hämta in ett utlagt föremål på kommando. Om du skulle välja att köra IPO-R med din hund så kommer det dock att krävas en hel del ytterligare lydnadsträning!

Skrik och panik.

Mycket viktigt är att en Räddningshund kan sitta uppbounden långa stunder i lugn och ro utan att skälla och föra oväsen även om andra hundar finns runt omkring eller hämtas av sin förare för arbetsuppgifter. Din hund ska helt enkelt kunna sitta kvar lugnt och vila och vänta på sin tur att arbeta. Som Räddningshund ska din hund kunna hanteras av främmande personer och givetvis kommer den även att träffa på funna figuranter, eller försvunna personer i ett skarpt läge. Det är alltså oerhört viktigt att din hund är trygg i att låta sig hanteras av andra än dig själv och detta är något som räddningshundsinstruktörerna tittade noga på redan första träningskvällen.

Vid en av övningarna fick vi knyta upp hundarna i en stolpe och sedan gå utom synhåll medan instruktören Mona Brantlind gick fram till hunden och hälsade på den och tog en kort promenad. Självklart får Räddningshundar ej heller visa aggressivitet mot andra hundar.

Vindövningar.

Vår grupp avslutade den fyra (4) timmar långa första Prova-på-kvällen med vindövningar som du kan se på nästa bildsida. Det var fantastiskt att se att alla hundarna (i alla fall i vår grupp) reagerade så spontant på den doft av människa som plötsligt kom i vinden och triggade hundens medfödda nyfikenhet att undersöka. Dessa övningar i olika former och miljöer återkom under hela utbildningen och det var ju inte utan att jag började fundera och titta mer intensivt på min hunds kroppsspråk under våra vanliga promenader hemma. Senast igår när vi var och badade vid en sjö i Åkers Bergslag så väcktes plötsligt Ulvas nyfikenhet och hon vände sig om med ett annat kroppsspråk mot ett berg ca 200 meter bort. Helt rätt, plötsligt stod det tre vandrare däruppe som Ulva direkt markerade och talade om för oss att de var i antågande.

Ramirent industriområde.

De två veckorna till andra träningskvällen gick fort och denna gång var det samling utanför Ramirent i Veddesta. Ramirent är ett företag som hyr ut byggmaterial, kompressorer, betongblandare, containers, skyliftar, byggbodar m m. Alltså en industrimiljö som återigen bjöd på oanade möjligheter till

miljöträningar, vindövningar och denna gång även koppelsök.

Det är inte bekvämt att träna eller utbildad sin hund till Räddningshund. I en av vindövningarna skulle figuranten gömma sig under en arbetsbod och jag kan lova dig att det inte var många centimeter att hasa in på. Vår grupp hade i alla fall tur, eller skicklighet, som började med denna övning innan skyfallen satte igång.

Miljöträningen ger snabbt hunden ökat självförtroende!

När det vräkte ned som värst var vi delvis under tak och provade på alla möjliga former av miljöträning med ökande svårighetsgrad. Hundarna och förarna skulle gå igenom stora högar av rör och kablar. Lyftas upp på kabeltrummor. Inne i ett skjul fanns det gott om staplade elskåp och lastpallar. I en av högarna låg det tre lite lätt svajiga elskåp på varandra och här skulle hundarna med stötning av sina förare, via lastpallar klättra upp till toppen och stå kvar där tryggt med god balans och gott självförtroende. Ulva kom ganska snabbt upp med hjälp av matte och efter den övningen så var det som om hon direkt växt i självförtroende och hon började hoppa upp på alla möjliga och nästan omöjliga hinder hon såg bara för att det var så himla roligt att visa matte hur duktig hon var och kanske få en extra belöning!

Uppifrån och ned: Miljöträning utanför Uppsala. Kontroll av hundens lek och belöning Nynäshamn. Miljöträning i gallertrapp Nynäshamn. Koppelsöksövningar Ramirent Veddesta bland betongblandare. Upp tittar den roliga figuranten!

Den allra första "vindövningen" första träningsdagen Kalkbruket Nynäshamn. På den understa bilden ser ni en lastpall bakom vilken det ligger en figurant gömd. Anna och Ulva går en helt vanlig promenad över den stora parkeringen och P-L-Ö-T-S-L-I-G-T fångar en doft i vinden Ulvas intresse och nyfikenhet. Genast börjar hon dra mot "doften" för att undersöka den. I den här för hunden allra första övningen har den ju givetvis ingen aning om att det väntar en rolig figurant som kommer att belöna med en stunds rolig lek och kamp.

När hundens intresse har väckts av doften i vinden och den nyfiket börjar dra mot gömstället/figuranten kan föraren släppa kopplet så att hunden snabbt och glatt kan ta sig fram till figgen. Figuranten bjuder på lek eller annan belöning och det är alltid föraren som avslutar leken. En utbildad Räddningshund markerar en funnen person med hjälp av en så kallad sökrulle runt halsen som den tar upp i munnen och springer tillbaka till sin förare och visar. Det var spännande att se att alla hundarna utan föregående träning spontant reagerade på vindmarkeringen och glatt sprang och undersökte.

Självklart är det viktigt i dessa krävande miljöträningsövningar att stötta och hjälpa hunden. Men man måste samtidigt komma ihåg att hitta en bra balans och inte tvinga hunden att göra något som den upplever som obehag och riskera att den tar med sig negativa minnesbilder! Kom ihåg att du kan göra mycket miljöträning i vardagen.

Kammen växer (ibland för) fort.

Men frågan här är om den växte för fort på hunden eller föraren? Ulva tog sig igenom alla miljöproven med stor nyfikenhet och hela tiden växte hon i självförtroende säkert peppad av allt beröm och alla belöningar. Det var gungande och ostadiga lastpallar, släpkärror, stegar, svajiga brädhögar m m. Till slut kom vi fram till en två våningar hög galler- och spiraltrapp som Ulva lätt speedade uppför! Här borde ju jag som förare ha insett att det är mycket svårare för hunden att ta sig ned igen och alltså inte låtit henne bara gå vidare hela vägen upp!

Det krävdes mycket lock och pock för att få henne att våga sig hela vägen ned igen och vid de efterföljande ”prova-på-gångerna” fick vi backa ordentligt i träningen av just gallertrappor som denna gång skapat lite rädsla och dåliga minnesbilder hos henne.

Koppelsök.

Utbildningskvällarna var långa och det var obligatorisk fikapaus i halvtid. Under pausen denna kväll klarnade det upp efter skyfallen och vi kunde avsluta med att prova på koppelsök bland containers och betongblandare. Var det något som det fanns gott om inne på Ramirents industriområde så var det just tomma containers och betongblandare. Tomma och tomma? Nä, inte riktigt för i en av dem låg det ju en figurant gömd med respektive hunds favoritleksak i beredskap för en stunds belöning.

Passivitet och aktivitet.

Alla deltagarna (tvåbenta) fick agera figuranter åt träningskamraterna och medan två personer och en hund arbetade så fick de andra hundarna träna på att sitta uppbundna och vara tysta och passiva. I denna övning i koppelsök låg en figurant gömd i en container och hund och förare kom upp till området och började söka av. Här hjälper föraren till med att engagera hunden i sökuppgiften genom att t ex visa med handen mot det som skall sökas av. Att det fanns en ”rolig figurant” gömd någonstans det avslöjade hundarna snabbt.

INTRÄDESPROV

Kontakt

Det är viktigt vid bedömning av momentet kontakt, att man ser om hunden endast tar en flyktig kontakt, eller en djupare, ungefär som: ”Hej! Vem är du? Ska vi göra något kul tillsammans?” Det är den med djupare kontakt som är mest idealisk för räddningsdelen.

Gå i trappa.

Hunden föres kopplad, och uppmanas att gå före föraren. Trappan skall vara genombruten gallertrappa.

Miljörädsla underlag

Hunden föres kopplad.

Miljörädsla eld

Prov med eld och rök göres i den mån det tillåts på provplatsen.

Miljörädsla bullerstörning

Hund och förare passerar bullerkällan inom 2 m avstånd. Bullret kan bestå av gräsklippare, motorsåg, cementblandare eller liknande.

Miljörädsla mörker

Hund föres kopplad fram mot mörkt hål, samt uppmanas efter hand att gå in.

Aktivitet med figurant / Figurantintresse

Figurant skall leka med hund som kommer fram, och ha god kontakt på återvägen till föraren, som skall vara passiv.

Samarbete förare/hund

Detta bedöms under hela provet.

Aktivitetsnivå / Hantering

Distraction hundar.

Provet utföres så, att 1-2 hundar i aktivitet. Provhund med förare passerar förbi, eller genom gruppen med kopplad hund på c:a 3 meters avstånd.

Skottprov

Föraren aktiverar hunden i lek med valfritt föremål, varvid 2 skott avlossas. Därefter provas även hunden under passivitet med 2 skott. Efter detta aktiveras hunden åter till lek, dock utan skottlossning

Övrigt.

Provet bedöms av en domare/bedömare tillsammans med instruktören. Inträdesprovet genomföres endast 1 gång / ekipage. Rekommendation är att ekipagen tränas efter informationsträff, fram till inträdesprov.

För godkännande:

En helhetsbild görs av ekipaget, där huvudvikten läggs på momenten kontakt/hälsning, buller, figurantintresse samt skott.

- information SBK (ovan något förkortad)

På toppen. Med självförtroendet i topp går det lätt. Uj, nu blev det svårt!

Men det gällde ju att hitta den försvunna personen också för att få komma till belöning. Den här övningen verkade klart svårare för våra oerfarna hundar är när vi körde vindmarkeringarna som de verkade förstå instinktivt. Men jag är också ganska säker på att det är mycket svårare för hunden att finna den exakta källan till doften dvs figuranten när all doft måste virvla runt bland containers och annan bråte.

De narkotikasökhundar som Pass På har följt under åren går t ex in i ett rum och börjar grovsöka på förarens kommando. När hunden väl har avslöjat att det finns narkotika i lokalen går den djupt koncentrerad över till ett mera noggrant "finsök" och börjar då ringa in den exakta källan. På samma sätt arbetar de gas- / läcksökhundar vi följt. Det gäller ju att visa föraren EXAKT var fyndet finns!

Samma gäller givetvis för Räddningshundarna. Hundens uppgift är att leda föraren fram till fyndplatsen och påvisa att "här i containern eller under rasmassorna" finns en figurant/människa".

Alla övningar gjordes flera gånger och redan i den andra omgången när figuranterna bytt gömställe från container till betongblandare hade de flesta hundar börjat förstå vad deras uppgift var. Slå på näsan och börja leta söka efter en människa, bra betalt för väl utfört arbete garanteras!

(Övnings-) larmet går i Rosersberg...

Den tredje omgången hölls ute på Räddningsskolan i Rosersberg. Ännu ett gigantiskt industriområde, men detta uppbyggt för att kunna bedriva olika utbildningar inom Räddningstjänst. Polis- och Tullverket har flyttat hit mycket av sin tjänstehundsverksamhet och skall samarbeta med testbanor och prov mm.

Över hela Rosersbergsområdet ligger det en stickande och lite kväljande doft av brand och vi hade också fått order om att vara ännu mer än vanligt oömt klädda samt ha en ficklampa med gult sken, hjälm och grova kängor. Hundarna skulle in i utbrända och mörka containers för att miljötränas och för att förarna skulle kunna hitta fram i brandruinerna så behövdes det en bra ficklampa.

Efter de utbrända lokalerna fortsatte vår grupp en miljöpromenad som gick över och rakt igenom ett skrotupplag. Genom ett tält med gamla kontorsmöbler som erbjöd bra balansträning och fortsatt byggande av hundarnas och ibland också förarnas självförtroende. Här fick vi också pröva på ett av utbildningskraven att kunna lyfta sin egen hund 140 cm och sen klättra upp själv! Inte alltid lätt om du är 160 cm själv och hunden väger 35 kg. Här fanns det ytterligare möjligheter att både lyfta och låta hunden hanteras när vi skulle i och ur en övergiven järnvägsvagn på en banvall.

Koppelsök bland Ramirents uthyrningscontainers och bråte. Här en engagerad schäfer som kommit igång med sökuppgiften och arbetar intensivt för att finna figuranten och belöning. I koppelsöket är föraren med och kan stötta och dirigera hunden med bl a handpåvisning.

In i mörkret i brandruinen. Du ska kunna lyfta din hund 140 cm och sedan klättra upp själv. Har du en stor hund får du allt ta i....

DELPROV 1

- Huvudvikten skall läggas vid att kontrollera hundens figurantintresse samt hundens vilja att engagera sig med figuranten.
- Markeringssättet skall vara klarlagt och i huvudsak skall markeringarna fungera både på öppna och dolda figuranter. Dvs. skallhund skall skallmarkera utan hjälp av figurant. Rullhund skall ta rulle (egen eller lös) utan hjälp av figurant.
- Öppen fig skall vara synlig för hunden, men ej för föraren.
- Dold fig skall placeras så att rulle kan stickas ut till hunden.
- Sök skall genomföras av flera figuranter och pågå *minst 10 minuter*.
- Skottprov (1-2 skott) skall ske under pågående sökarbete utan att hunden avbryter eller påverkas.
- Miljöträningen kontrolleras, vad det gäller underlag, buller, mörker och (om möjligt) eld.
- Distraction andra hundar kontrolleras. Kontrollen genomföres så, att annan hund föres kopplad i sökområdet. (Hund från samma kurs får ej användas.)
- Patrullstig/förlängt koppelsök i skogsterräng. Patrullstigen och terrängen skall vara avvallad, längd 100-200 m, stig eller mindre skogsväg. En fig på var sida om stigen, 15-25 m från patrullstigen, beroende på terräng och vindförhållanden. Minst 1 fig skall påvisa / riktning bestämmas av ekipaget.

Godkännande

Efter avslutat prov avgör domarna ekipagets lämplighet utifrån en helhetsbedömning under provet. Ekipage som blir underkänt får göra ett omprov om domarna så anser (skall motiveras).

Alla raser och hundar kan och får utbilda sig till Räddningshundar. Här är det AmStaffen Totte som om inte räddar världen i alla fall räddar Anna från att bli kvarglömd i en låda i Rosersberg!

IPO-R.

Är som du kunde läsa i introduktionen till denna artikel Räddningshundarnas officiella bruksprov där man kan starta i grenarna spår, ytsök eller ruinsök. Utöver detta tillkommer ett lydnessprov och ett miljöprov på appellplanen. Lydnessdelen har stora delar hämtat från Schäferhundklubbens IPO-prov där man genomför lydnessprogrammet utan tävlingsledare. Miljödelen består bland annat av att hunden ska gå och balansera över en stege ca halvmeter över marken. Gå längs en plank som rör sig kraftigt då den ligger på rullar, hunden ska också springa igenom en tunnel. En annan övning är ett sändande med dirigering då föraren på ett avstånd av ca 30 me-

ter ska kunna skicka sin hund till ett av tre bord och där kunna lägga hunden.

Övningarna är egentligen inte svårare än diverse agility-, eller brukshinder, men heller inte lätta för en hund som aldrig prövats på dem. Under kvällen på Rosersberg var det en av övningarna som alla hundar och förare fick prova på och som sagt, helt lätt var det inte.

Nya markeringsövningar.

Vi tränade även här fler vindmarkeringar längs en stig i skogen, samt koppelsök med figuranten gömd i en stängd container (näja, en liten ljusglimt tittade tack-samt in). Även här märkligt hur snabbt hundarna har kommit på att vindmarkeringen av en person är värd att undersöka och jobba för då det kan leda till en rolig belöning.

Hemliga lådan.

Kraven på en blivande Räddningshund stegras hela tiden under utbildningen och självklart även på en så här pass omfattande (16 timmar) ”prova-på-utbildning”.

Försommarkvällen i Rosersberg skulle för vår grupp avslutas med sök/markering av dold figurant. Hundarna fick ju självklart inte se när figgen gömde sig i lådan laddad med favoritbelöningen. När legan var riggad och

DOLD FIGURANT

- Välj ett ställe där hunden inte kan se lådan från början
- Patrullera i koppel och släpp loss hunden vid en tydlig vindmarkering
- Föraren följer med fram till legan
- Föraren öppnar och släpper ut figuranten
- Belöna på ett lugnt sätt i eller utanför legan

klar så skulle vi patrullera förbi och runt lådan och när hunden gjorde en tydlig vindmarkering mot gömstället så gällde det för föraren att få hunden att bibehålla intresset och arbeta intensivt runt lådan. På signal från instruktören öppnade föraren lådan och släppte ut den dolda figuranten så då kunde belöna hunden med en stunds lek utanför själva legan.

En del av hundarna tog ju verkligen tag i det här med att bibehålla intresset och engagemanget runt lådan. När de inte fick direktkontakt med figuranten hoppade de upp på lådans lock och försökte krafsa sig in och när inte heller det hjälpte så försökte de på alla sätt och vis ta sig in och fram.

Krävande utbildningsdagar.

De fyra timmar långa träningspassen med mycket individuellt arbete och nya upplevelser för hundarna tog verkligen på krafterna. Redan innan vi lämnat Rosersberg sov Ulva bak i sin bur och vaknade inte förrän vi parkerade utanför porten. Vissa dagar har man varit ordentligt aktiv med sin hund och kanske lagt och gått ett långt spårarbete, gjort lite uppletande av föremål, tränat lydnad och sedan avslutat med en lång härlig skogspromenad tillsammans med två- och fyrbenta träningskompisar. När du sen är hemma på eftermiddagen, kvällen och ser din hund sova härligt avslappnad i sin korg (eller i din säng!), kan du se på din hunds kroppsspråk att *"det här var en bra dag med roliga, stimulerande arbetsuppgifter och motion"*.

Det är en härlig känsla att känna och veta att man har gett sin hund en bra dos av mental och fysisk stimulans. Det är ju inte alla dagar vi hinner med det riktigt i vardagen.

Upp i Uppsala.

Sista "prova-på-dagen" hölls på Vedyxatippen utanför Uppsala och här fanns det många härliga rasmassor att vandra runt och träna i. Ett asfaltsberg av uppbrutna och f d vägar att klättra uppåt i medan berget sakta gled iväg åt ett annat håll. Stora trappformationer av granit, kantstenar perfekta för ytterligare miljöträning. Här var det dock absolut förbjudet att gå miljöpromenad om förarna inte var ordentligt klädda med kängor, långa grova byxor, långärmad tröja eller jacka, skyddshandskar samt hjälm. Ett fall här skulle garanterat göra ont.

Var rädd om din hund.

Det fanns också gott om skrot, armeringsjärn och annan bråte och det är självklart hundförarens ansvar att göra promenaden så trygg och säker som möjligt för sin hund. Hundarna har ju svårt att förstå vad som eventuellt kan förorsaka skärsår och andra skador och det är ditt ansvar och din uppgift att guida din hund tryggt igenom miljöerna. En hundförare hos Tullverket sänder aldrig ut sin hund i det okända utan säkrar själv först lokalen eller området. Detta fungerar förstas inte för en Räddningshund som du ska skicka ut i ett kanske för dig okänt område eller miljö för att söka av självständigt. Men när vi tränar och även arbetar med hundarna, får vi ju hålla koll på din egen och hundens säkerhet så gott det går.

Om olyckan ändå...

I utbildningen till Räddningshunds ekipage ingår innan Delprov 2 att föraren ska ha genomgått en grundläggande första hjälpen kurs, inklusive HLR, samt hundsjukvård.

Under vår "prova-på-kurs" där vi var mellan 20—30 ekipage och de allra flesta oerfarna så skedde det inte en enda liten incident med varken förare eller hundar. Bra förarbete av erfarna instruktörer bidrog givetvis till detta.

Varierade sökövningar.

Tippen i Vedyxa bjöd även den på flera spännande miljöer för olika sökövningar. Men den som verkligen fastnade på näthinnan var kvällen och kursens avslutningsövning där en figurant låg gömd längst bort i ett stort granit- och gatstensröse.

För ett träningspass med oerfarna hundar låg givetvis vinden rätt mot förare och hund när de närmade sig stenröset så att hunden skulle få en bra chans att ta upp en vindmarkering. När Ulva fångat upp doften klart och tydligt och gått in i arbetsuppgift kopplade Anna loss henne för att Ulva skulle få söka av området självständigt och utan hjälp eller stöttning av föraren.

Instruktörens tydliga order var *"när hunden arbetar framåt och på egen hand, kan du sakta följa efter. Vänder sig hunden om, står du still och titta framför allt inte på hunden. Om hunden söker stöd och hjälp är och förblir du passiv. Hunden ska lära sig att lösa uppgiften själv och av egen kraft! Hjälper du hunden nu kommer den alltid att be om hjälp så fort det kör ihop sig."*

Utanför stenröset stod jag och alla de andra deltagarna med sina hundar klart och tydligt synliga och doftbara för Ulva. Men det som fascinerade mig i denna övning medan jag tittade på Ulva som kämpade och slet med att hitta en framkomlig väg genom de omkullvräkt stenblocken, var hur fokuserad hon var på att finna just den gömda figgen som hon visste fanns därinne någonstans. Hur kunde hon veta att sortera bort alla oss som stod bara några meter bort? Visste hon att vi andra fanns och var säkra och det var den ID-doften hon fått i näsan vid själva vindmarkeringen som var hennes uppgift och värd att jobba för? Hennes sökarbete och sättet som hon arbetade sig fram och prövade olika vägar genom den svåra terrängen imponerade stort på mig och det var min hund! Wow, vilken häftig upplevelse som hundägare!

DELPROV 2

Inom 12–15 mån från godkänt inträdesprov.

Krav för deltagande

- Föraren skall ha genomgått utbildning i LABC-DE/HLR och hundsjukvård (1:a hjälpen).
- Föraren skall ha genomgått utbildning i orientering och kunna hantera olika typer av kartunderlag (även koordinater) samt kunna hantera kompass.
- Ekipaget skall ha tränat i tillräcklig omfattning i samband med brand och rök.
- Ekipaget skall ha genomfört godkänt Delprov 1.

Provetets genomförande

Provet består av flera delmoment. Ekipaget provas i:

- Ruinsök:

En del av ruinsöket skall göras med IPO-R ruinsök A-upplägg, dvs ruinfält 600 - 800 m², två figuranter gömda (hunden skall ej ha möjlighet till syn- eller beröringskontakt), hunden arbetar självständigt med föraren utanför området. Störning i form av pyrande eld, buller, skott och främmande hund bredvid ruinfältet. Under hundens arbete skall en eller flera personer gå kors och tvärs i området. Föraren får bara gå in i området vid markering /påvisande, figuranten ska tydligt pekas ut för domaren varefter föraren direkt lämnar området för fortsatt sök (alt. sänder hunden från fyndplatsen och direkt lämnar området själv). Därutöver göres ruinsök i större område. Den sammanlagda söktiden ska pågå ca 30 min.

- Sök i koppel, utföres som punktsök med markering i koppel.
- Sök i mörkt utrymme.
- Säkerhet i markering.
- Avståndsmarkering, fig på minst 2,5 m horisontellt eller vertikalt.
- Hanteringsövning, Lyft av egen hund ca 1,40 m högt. OBS - även föraren skall kunna klättra in.
- Skottprov skall genomföras under ordergivning (passivitet) samt under arbete.

Figurantplatserna skall vara av varierande karaktär (ex höga, djupa, dolda och öppna). Fastställande av figurantplatser sker av domarna. Platserna kan varieras under provdagen.

Orientering: Ca 2,5 km med ca 5 kontroller (med stämplor eller personal). På startplatsen skall föraren visa kompassriktning mellan två punkter för domaren/bedömaren.

Övrigt: Revidering av bedömning av förarens fysiska förmåga, samt det taktiska kunnandet. Taktik skall redovisas innan prov och efter att provdelen avslutats.

Markeringar

Tillåtna markeringsätt är skallmarkering eller rullmarkering. Hunden skall markera utan påverkan från föraren, varvid föraren tydligt skall peka ut för domarna var figuranten finns.

Godkännande

Efter avslutat prov avgör domarna ekipagets lämplighet utifrån en helhetsbedömning under provet. Ekipage som blir underkänt får göra ett omprov om domarna så anser (skall motiveras).

- Ekipaget skall ha genomfört lydnad och miljöprov enligt IPO-R med minst 50% av totalpoängen.
- Hunden ska ha genomfört Mentalbeskrivning (MH).

Klart slut...

Efter Uppsalakvällen var ”prova-på-kursen” avslutad. En fråga som ställdes många gånger under avslutningskvällen var; vilka som skulle fortsätta under hösten med att påbörja utbildningen till räddningshundsekipage för Delprov 1.

Själva har vi haft otroligt kul tillsammans med Ulva och sett hur hon har växt i både självförtroende och arbetsförmåga. Hunden behöver en bra kombination av både mental och fysisk kondition för att orka med att arbeta hårt och koncentrerat under längre perioder som t ex ett sökpass eller spårarbete innebär. Att orka arbeta självständigt och ”kavla upp ärmarna” och ta i ännu lite mer när det tar emot är en absolut nödvändig egenskap för en blivande tjänstehund inom alla verksamheter.

Formula 1.

Räddningshunden är något av Brukshund-

klubbens Formula-1 och kraven och därmed utbildningen är oerhört krävande och tidsödande med träningstillfällen i stort sett varje helg under aderton månader att vi inte kommer att kunna klara det tidsmässigt med Ulvas övriga utbildningsplaner som inkluderar UHP, BSL, BSP, Lydnad och Bruks. Det hade garanterat varit hur roligt som helst att fortsätta att utbilda Ulva och hon hade då också fått oerhört mycket av både fysisk-, som såväl hjärnstimulans. Något alla hundar behöver!

Att ha, eller inte ha...

Många påbörjar utbildningen till Räddningshundsekipage. Många försvinner under utbildningens gång, och agnarna sällas från vetet och de allra bästa ekipagen blir kvar och till slut godkända.

Förhoppningsvis behöver en Räddningshund aldrig arbeta i skarpt läge.!

Människor går inte vilse och försvinner i

skogen och lämnar anhöriga utom sig av oro. Jordbävningar med barn, mammor och pappor, mor- och farföräldrar begravda under rasmassorna inträffar inte i en perfekt värld.

Men tyvärr är verkligheten allt annan än perfekt. Folk i alla åldrar går bort sig. Jorden skakar och lämnar fasansfulla katastrofer och mänskligt lidande efter sig när dammet väl lagt sig. Prova på att testa och utbilda din hund till Räddningshund. Du kommer att lära dig otroligt mycket om din egen hund och ert samarbete kommer att bli mycket, mycket bättre och en dag kanske ni verkligen behövs ute i skarpt läge och kan hjälpa till.

- En av de största utmaningarna för en hundförare är att träna upp sin hund till Räddningshund!

Efter att ha haft möjligheten att prova på, håller jag reservationslöst med. Väga prova du också och ge din hund den stimulans den både vill ha och behöver!

Christoffer Frances text & foto

Tydlig vindmarkering,,,

„,arbetar framåt, utåt, självständigt,,,

„,finner bästa vägen,,,

„,figurant funnen belöning på väg, föraren stöttar,,,